

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 545/2017-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], Česká republika, a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], Spolková republika Nemecko, zastúpených spoločnosťou JUDr. Bohuslav Majchrák, advokát, spol. s r. o., Nová Bystrica 850, pracovisko kancelárie Fraňa Kráľa 2080, Čadca, v mene ktorej koná advokát JUDr. Bohuslav Majchrák, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 46/2017 11. apríla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júla 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa

čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 46/2017 z 11. apríla 2017. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 24. júla 2017.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia boli žalobcami v súdnom konaní, v ktorom požadovali určiť, že vydržaním sa stali podielovými spoluvlastníkmi presne označených nehnuteľností ležiacich v katastrálnom území [REDACTED].

3. Rozsudkom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 C 151/2009 z 10. marca 2010 bolo žalobe vyhovené.

4. Rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 10 Co 244/2011-142 zo 4. októbra 2012 bol rozsudok okresného súdu zmenený a žaloba bola zamietnutá v celom rozsahu.

5. Uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 453/2013-234 z 30. januára 2014 bol rozsudok krajského súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, avšak iba z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie účastníka konania v dôsledku jeho úmrtia.

6. Novým rozsudkom krajského súdu č. k. 10 Co 874/2014-260 z 26. augusta 2015 bol rozsudok okresného súdu opätovne zmenený tak, že žaloba bola v celom rozsahu zamietnutá.

7. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 46/2017 z 11. apríla 2017 bolo dovolanie sťažovateľov zamietnuté. Rozsudok najvyššieho súdu bol právnomu zástupcovi doručený 4. mája 2017.

8. Vo vzťahu k lehote na podanie tejto sťažnosti poukazujú sťažovatelia na to, že kvôli doručovaniu rozsudku najvyššieho súdu právny nástupcom jedného zo žalovaných, ktorý medzičasom zomrel, je ťažké spoliehať sa na administratívne vyznačenie právoplatnosti rozsudku najvyššieho súdu, a preto sa sťažovatelia rozhodli podať sťažnosť tak, aby bola podaná včas.

9. Sťažovatelia sú presvedčení, že najvyšší súd, ako aj krajský súd nepostupovali správne a spravodlivo a v súlade s ústavnými a zákonnými princípmi a normami, pričom porušili zásadným a ústavne neudržateľným spôsobom vo viacerých ohľadoch ich právo na súdnu ochranu a na spravodlivý proces.

A) Ide predovšetkým o to, že najvyšší súd sa podľa sťažovateľov vôbec nevysporiadal s dovolacím tvrdením o tom, že krajský súd v priamom rozpore s § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku nečakane zmenil právny názor týkajúci sa výkladu právneho posúdenia uplatneného nároku (vo vzťahu k požiadavkám na preukázanie zákonom stanovených podmienok vydržania), v dôsledku čoho sťažovatelia nemohli v odvolacom konaní procesnými prostriedkami na tento nový právny názor reagovať, vrátane prípadného produkovania nových dôkazov. Tým bola sťažovateľom odňatá možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu sa stalo nepredvídateľným a nepreskúmateľným. Podľa ich názoru bol zároveň popretý princíp predvídateľnosti práva a právnej istoty. Podľa § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Sťažovatelia považujú za najzásadnejšie popretie ich práva na spravodlivý proces taký postup krajského súdu (zároveň aj najvyššieho súdu, ktorý sa s tým nevysporiadal), ktorým založil svoje rozhodnutie na úplne novom, sťažovateľmi nepredvídanom právnom názore a posúdení, o čom nemali možnosť vedieť, keďže sa to dozvedeli až z vyhláseného a odôvodneného rozsudku. Krajský súd bol povinný vytvoriť stranám (najmä sťažovateľom ako žalobcom) priestor na prezentovanie a preukázanie tvrdení v súvislosti s odlišným právnym posúdením veci, čo sa však nestalo. Krajský súd sám potom na základe iného skutkového stavu dospel k odlišnému názoru, a to bez toho, že by tomu skutkové zistenia okresného súdu zodpovedali. Krajský súd pochybil, keď dospel k názoru, že za domnelý právny titul dobromyseľnosti držby nemožno považovať ústnu dohodu medzi vlastníkom a držiteľom. Ide o arbitrárny právny názor, ktorým sa absolutizuje určitý názor najvyššieho súdu vyjadrený v jeho rozhodovacej činnosti, ktorý je navyše v nesúlade s myšlienkou materiálneho právneho štátu, v ktorom spravodlivosť musí byť vždy prítomná v procese sudcovskej interpretácie a aplikácie práva. Logický výklad (ak

by aj bol formálne správny) musí ustúpiť hodnotovému výkladu. Aj keď sťažovatelia uzavreli neplatnú (ústnu) kúpnu zmluvu, v konaní preukázali dobrú vieru v to, že kúpené nehnuteľnosti im patria, ako aj to, že sa aj vždy ako vlastníci správali (hneď po nadobudnutí ich oplotili a dodnes ich nerušene a dobromyseľne užívajú). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu a krajského súdu by vlastne došlo k absolútnemu popretiu možnosti nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti vydržaním v prípade nepreukázania písomnej formy jej nadobudnutia.

B) Zdôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu podľa sťažovateľov vyznieva ako nekoncepčné, nesystémové a nereagujúce na systémovú komplexnosť dovolacích dôvodov. V konečnom dôsledku je odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu v rozpore so zákonom a s judikatúrou ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva.

10. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľov v rade 1. až 4. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 17 ods. 2 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 46/2017 zo dňa 11.04.2017 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp.zn. 10Co/874/2014 zo dňa 26.08.2015 porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3 Cdo 46/2017 zo dňa 11.04.2017 a rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 10Co/874/2014 zo dňa 26.08.2015 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania pred Ústavným súdom SR na účet ich právneho zástupcu JUDr. Bohuslav MAJCHRÁK, advokát, spol. s r.o. so sídlom v Novej Bystrici 850, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

11. Podľa zistenia ústavného súdu rozsudok najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 46/2017-320 z 11. apríla 2017 sa dosiaľ nestal právoplatným, keďže sa doručuje dedičom po nebohom žalovanom 7 [REDACTED].

II.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

14. Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ústavný súd v systéme ochrany základných práv a slobôd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa

uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad vyvoditeľných z § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovatelia sami upozorňujú na to, že v čase podania sťažnosti nebol rozsudok najvyššieho súdu právoplatný, a to kvôli jeho doručovaniu dedičom po jednom zo žalovaných, ktorý zomrel. Podľa zistenia ústavného súdu rozsudok sa dosiaľ ešte nestal právoplatným.

Za uvedeného stavu sa sťažnosť javí ako predčasná, pretože v rámci všeobecného súdnictva dosiaľ nedošlo k právoplatnému skončeniu dovolacieho konania.

15. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2017